

ZAKON BR.08/L-188

O IZMENI I DOPUNI KRIVIČNOG ZAKONIKA BR.06/L-074 REPUBLIKE KOSOVO

Skupština Republike Kosovo,

Na osnovu člana 65. (1) Ustava Republike Kosovo,

Usvaja:

ZAKON O IZMENI I DOPUNI KRIVIČNOG ZAKONIKA BR.06/L-074 REPUBLIKE KOSOVO

Član 1. Cilj

Cilj ovog zakona je izmena i dopuna Krivičnog zakonika br.06/L-075 Republike Kosova (u daljem tekstu: zakonik).

Član 2.

Član 59. zakonika, posle stava 2. dodaje se novi stav 2a. koji glasi:

2a. Pored kazni predviđenih ovim članom, za krivično delo silovanje i nasilje u porodici dopunske kazne su:

2.a.1. zabrana kupovine na licitaciji prodaje javne imovine, javnih dobara ili licenci koje izdaje određeni javni organ vlasti u bilo kojoj službi od tri (3) do deset (10) godina;

2.a.2. zabrana prijavljivanja kao strateškog ulagača i svakog vida sticanja od privilegija datih važećim zakonodavstvom od tri (3) do deset (10) godina.

Član 3.

Član 59. zakonika, posle podstava 2.8. dodaju se dva (2) nova podstava 2.9. i 2.10. koji glase:

2.9. zabrana kandidovanja na javnim funkcijama;

2.10. zabrana zapošljavanja u javnom sektoru.

Član 4.

Član 60. zakonika, posle stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

2. Sud zabranjuje pravo kandidovanja na bilo koju javnu funkciju od tri (3) do deset (10) godina licu koje je oglašeno krivim za krivično delo silovanje i nasilje u porodici.

Član 5.

Posle člana 62. zakonika dodaju se dva nova člana 62A i 62B koji glase:

Član 62A

Sud zabranjuje zapošljavanje u javnom sektoru na svim nivoima od jedne (1) do pet (5) godina licu

koje je oglašeno krivim za krivično delo silovanje.

Član 62B

Sud zabranjuje pravo upravljanja motornim vozilom bilo koje kategoriji od jedne (1) do pet godina (5) licu koje je oglašeno krivim za krivično delo silovanje u vreme kada se bavilo profesijom vozača.

Član 6.

Član 108. zakonika, podstav 1.1. preformuliše se i glasi:

1.1. krivična dela iz čl. 142. – 147, 151. – 154, 158, 159, 160. – 163, 165, 167. – 169, 232, 234, 239, 267. – 274, 287, 288, 296. – 298, 324. i 325. ovog zakonika; i

Član 7.

Član 232. zakonika briše se.

Član 8.

Član 327. zakonika briše se.

Član 9.

Član 336. zakonika briše se.

Član 10.

Član 183. zakonika preformuliše se i glasi:

1. Ko seksualno uznemirava drugu osobu, posebno osobu koja je ranjiva zbog starosti, bolesti, invaliditeta, zavisnosti, trudnoće, teškog telesnog ili mentalnog invaliditeta, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri (3) godine.
2. Polno uznemiravanje je svaki oblik neželjenog verbalnog, neverbalnog ili fizičkog ponašanja seksualne prirode, koje ima za cilj ili predstavlja povredu dostojanstva lica, a koje izaziva strah ili stvara neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.
3. Ako krivično delo iz stava 1. člana 183. zakonika izvrši učinilac koji je učitelj, verski predvodnik, zdravstveni radnik, lice kome je ta osoba poverena na vaspitanje ili staranje ili na drugi način ima položaj vlasti nad tom osobom, učinilac se osuđuje na kaznu zatvora od jedne (1) do pet (5) godina.
4. Ko polno uznemirava lice mlađe od deset (10) godina ili slabu osobu mlađu od petnaest (15) godina, kazniće se kaznom zatvora od tri (3) do osam (8) godina.
5. Ako je pri izvršenju krivičnog dela iz ovog člana korišćeno oružje, opasno oruđe ili drugo sredstvo koji može prouzrokovati tešku telesnu povredu ili teško oštećenje duševnog ili fizičkog zdravlja, učinilac se osuđuje na kaznu zatvora od pet (5) do deset (10) godina.
6. Sud zabranjuje učiniocu ovog dela prema detetu sud bavljenje profesijom ili delatnošću u vezi sa radom sa decom.
7. Krivični postupak za krivično delo iz st. 1, 2. i 3. ovog člana pokreće se po predlogu.

Član 11.

Posle člana 236. zakonika dodaje se novi član 236/A koji glasi:

Član 236/A Testiranje nevinosti

1. Ko drugog navede ili obaveže da izvrši pregled u cilju testiranja nevinosti, kazniće se novčanom kaznom i kaznom zatvora do jedne (1) godine.
2. Ko, postupajući protivno stavu 1. ovog člana, izvrši test ili lekarski pregled u cilju testiranja nevinosti, kazniće se novčanom kaznom i kaznom zatvora od jedne (1) do tri (3) godine.
3. Ako je krivično delo iz ovog člana izvršeno pod jednom ili više od sledećih okolnosti, učinilac se osuđuje na kaznu zatvora od tri (3) do sedam (7) godina:
 - 3.1. kada je žrtva mlađa od osamnaest (18) godina;
 - 3.2. kada je delo izvršeno uz ozbiljne pretnje ili pretnje upotrebom nasilja;
 - 3.3. kada je više lica zajednički izvršilo delo;
 - 3.4. kada je izvršilac iskoristio situaciju u kojoj je lice nezaštićeno i kada je ugrožena njegova bezbednost;
 - 3.5. kada je delo izvršio zdravstveni radnik.
4. Pokušaj izvršenja krivičnog dela iz st. 1. i 2. ovog člana je kažnjiv.

Član 12.

Glava XXI. zakonika menja se i glasi:

RODNO ZASNOVANA KRIVIČNA DELA I KRIVIČNA DELA PROTIV BRAKA I PORODICE

Član 13.

Posle člana 248. zakonika dodaje se novi član 248/A koji glasi:

Član 248/A Nasilje nad ženama u javnom životu

1. Ko, sa ciljem da zastraši ili primora da postupaju protiv svoje volje, sa umišljajem neposredno ili posredno izvrši fizičko, psihičko, seksualno, ekonomsko nasilje nad ženama koje obavljaju javne funkcije ili kandidatkinjama za vršenje javnih funkcija, kazniće se novčanom kaznom i kaznom zatvora od šest (6) meseci do tri (3) godine.
2. Ako je krivično delo iz stava 1. ovog člana izvršeno na organizovan način, smatra se otežavajućom okolnošću.

Član 14.

Posle člana 277. zakonika dodaje se nova Glava koja glasi:

**GLAVA XXIV/A
SAJBER KRIMINAL****Član 277/A****Širenje materijala za genocid ili zločine protiv čovečnosti preko računarskih sistema**

Ko preko računarskog sistema čini dostupnim javnosti ili namerno širi u javnost materijale koji poriču, značajno umanjuju, odobravaju ili opravdavaju krivično delo genocid ili zločin protiv čovečnosti kazniće se kaznom zatvora od tri (3) do šest (6) godina.

Član 277/B**Pretnja motivisana rasizmom i ksenofobijom preko računarskih sistema**

Ko preko računarskih sistema ozbiljno zapreti ubistvom ili teškom povredom jedno ili više lica zbog njihove etničke pripadnosti, nacionalnosti, rase ili vere, kazniće se kaznom zatvora od jedne (1) do tri (3) godina.

Član 277/C**Širenje rasističkog ili ksenofobičnog materijala preko računarskih sistema**

Ko preko računarskog sistema čini dostupnim javnosti ili sa umišljajem širi u javnost materijal rasističkog ili ksenofobičnog sadržaja kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora od šest (6) meseci do dve (2) godine.

Član 277/D**Neovlašćen pristup računaru**

1. Ko neovlašćeno pristupi računarskom i informacionom sistemu kao celini ili nekom njegovom delu, kršeći mere bezbednosti, u cilju sticanja koristi od računarskih podataka ili u druge protivpravne svrhe ili u vezi sa računarskim sistemom koji je povezan sa drugim računarskim sistemom, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora od jedne (1) do tri (3) godine.
2. Ko neovlašćeno i sa namerom da sebi ili drugom protivpravno pribavi materijalnu korist ili nanese štetu drugom licu, promeni, objavi, briše, uništi ili poništi računarske ili programe ili na bilo koji drugi način pristupi tuđem računarskom sistemu, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora od jedne (1) do tri (3) godine.
3. Ako se ovo delo izvrši u računarskim i informacionim sistemima vojske, nacionalne bezbednosti, javnog reda, civilne zaštite, zdravstva ili u bilo kom drugom računarskom sistemu od javnog značaja, kazniće se kaznom zatvora ne manjom od tri (3) godine.
4. Za potrebe ovog člana neovlašćenim radnjama se smatraju:
 - 4.1. radnje lica za koje nije zakonom ili ugovorom ovlašćeno;
 - 4.2. radnje lica koje prekoračuju granice ovlašćenja;
 - 4.3. radnje za koje, prema zakonu, ne postoji dozvola nadležnog i kvalifikovanog lica da koristi, upravlja ili kontroliše računarski sistem ili da sprovodi naučno istraživanje u računarskom sistemu.

Član 277/E**Nezakonito presretanje računarskih podataka**

1. Ko neovlašćeno koristi tehničku opremu ili računarski program za presretanje nejavnih prenosa računarskih podataka, iz ili unutar računarskog i informacionog sistema, uključujući elektromagnetne

emisije iz računarskog sistema koji prenosi računarske podatke, kazniće se kaznom zatvora od jedne (1) do pet (5) godina.

2. Ako se ovo delo izvrši u računarskim i informacionim sistemima vojske, nacionalne bezbednosti, javnog reda, civilne zaštite ili u bilo kom drugom računarskom sistemu od javnog značaja, kazniće se kaznom zatvora ne manjom od pet (5) godina.

Član 277/F

Ometanje rada računarskih i informacionih sistema

1. Ko unošenjem, oštećenjem, izobličenjem, izmenom i brisanjem podataka stvara ozbiljne i neovlašćene prepreke radi narušavanja rada računarskog i informacionog sistema ili ih učini nečitljivim, kazniće se kaznom zatvora od jedne (1) do pet (5) godina.

2. Ako se ovo delo izvrši u računarskim i informacionim sistemima vojske, nacionalne bezbednosti, javnog reda, civilne zaštite, zdravstva ili u bilo kom drugom računarskom sistemu od javnog značaja, kazniće se kaznom zatvora ne manjom od pet (5) godina.

Član 277/G

Zloupotreba računarske opreme i programa

Ko proizvodi, poseduje, prodaje, nudi na korišćenje, širi ili na bilo koji način čini dostupnim bilo koju zlonamernu računarsku opremu, programe ili kod, računarsku lozinku, pristupni kod ili slične podatke, koji su kreirani ili prilagođeni za ulazak u računarski sistem ili nekom njegovom delu, u cilju izvršenja krivičnih dela iz čl. 277/D, 277/E i 277/F ovog zakona, kazniće se kaznom zatvora od jedne (1) do pet (5) godina.

Član 277/H

Krađa identiteta i akreditiva

1. Ko sa umišljajem u toku i u vezi nekog drugog krivičnog dela protivpravno prenosi, poseduje ili koristi tuđe lične podatke, pristupne podatke, bankarske podatke ili telekomunikacione identifikacione podatke putem računarskog sistema, kazniće se kaznom zatvora od jedne (1) do tri (3) godina.

2. Ko obrađuje, drži, prodaje, nudi na korišćenje, širi ili na bilo koji drugi način čini dostupnim podatke iz stava 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od (6) meseci do pet (5) godina.

3. Za potrebe ovog člana izraz „lični podaci“ označava bilo kakvo ime ili broj koji se može koristiti sam ili u vezi sa nekom drugom informacijom, radi utvrđivanja identiteta određenog lica, uključujući ime, datum rođenja, vozačku dozvolu ili lični broj, broj pasoša, matični broj poslodavca ili poreskog obveznika, broj zdravstvenog osiguranja ili bilo koje ime i jedinstveni matični broj koji je odredila određena institucija ili kreiralo samo lice u cilju utvrđivanja identiteta i utvrđivanja autentičnosti pojedinca koji se kreiraju i čuvaju u elektronskom obliku.

4. Pokušaj izvršenja dela iz stava 1. ovog člana je kažnjiv.

Član 277/I

Materijali koji sadrže seksualno iskorišćavanje i zlostavljanje dece

1. Ko koristi ili uključuje decu u izradi materijala koji sadrže seksualno iskorišćavanje i zlostavljane dece, bilo sa ili bez fizičkog kontakta, kazniće se kaznom zatvora od pet (5) do petnaest (15) godina.

2. Ko prodaje, širi, promovise, prikazuje, prenosi, nudi ili čini dostupnom materijale koji sadrže seksualno iskorišćavanje i zlostavljanje dece preko računarskog sistema, kazniće se kaznom zatvora od tri (3) do deset (10) godina.

3. Ko sebi ili drugom pribavi ili poseduje materijale koji sadrže seksualno iskorišćavanje i zlostavljanje dece, kazniće se novčanom kaznom i kaznom zatvora od jedne (1) do pet (5) godina.

4. Pokušaj izvršenja krivičnog dela iz ovog člana je kažnjiv.

5. Za potrebe ovog člana izraz „materijali koji sadrže seksualno iskorišćavanje i zlostavljanje dece“ označava stvarni prikaz putem video zapisa i fotografija, uključujući putem sredstava informacione i komunikacione tehnologije:

5.1. deteta uključenog u seksualno eksplicitno ponašanje, bilo stvarno ili simulirano; ili

5.2. genitalija deteta uglavnom u seksualne svrhe.

Član 277/J **Računarski falsifikat**

1. Ko protivpravno unosi, menja, briše ili prikrije računarske podatke radi stvaranja lažnih podataka, u cilju njihovog prikazivanja i korišćenja kao autentičnih, bez obzira da li su podaci koji se stvaraju direktno čitljivi ili razumljivi, kazniće se kaznom zatvora od šest (6) meseci do tri (3) godine.

2. Ako ovo delo izvrši lice koje je odgovorno za čuvanje i upravljanje računarskim podacima ili u saizvršilaštvu, kazniće se kaznom zatvora ne manjom od tri (3) godine.

3. Za pokušaj izvršenja krivičnog dela iz stava 1. ovog člana, izvršilac se kažnjava kaznom zatvora od tri (3) meseca do jedne (1) godine.

Član 277/K **Računarska prevara**

1. Ko prevarom unosi, menja, briše ili prikrije računarske podatke ili ometa rad računarskog sistema, u nameri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist ili drugom umanju imovinu, kazniće se kaznom zatvora od jedne (1) do pet (5) godina.

2. Ako je ovo delo izvršeno kao član grupe, kazniće se kaznom zatvora ne manjom od pet (5) godina.

3. Za pokušaj izvršenja krivičnog dela iz stava 1. ovog člana, učinilac se kažnjava kaznom zatvora od tri (3) meseca do jedne (1) godine.

Član 277/L **Oduzimanje elektronskih uređaja**

Elektronski uređaji i programi koji se koriste za izvršenje krivičnih dela iz ove Glave oduzimaju se u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku.

Član 15.

Član 343. zakonika, posle stava 4. dodaje se novi stav koji glasi:

5. Veterinar ili ovlašćeni pomoćnik veterinara koji protivpravno eutanazira životinju, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest (6) meseci.

Član 16.

1. Član 346. zakonika, st. 1. i 3. preformulišu se i glase:

1. Ko zlostavlja životinju ili se upusti u bilo koji polni čin sa životinjom u seksualne svrhe, kazniće se

3. Ko organizuje, finansira ili je domaćin borbe između životinjama iste ili različite vrste ili organizuje ili učestvuje u kladenju na ovim borbama, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dve (2) godine.

2.Član 346. zakonika, posle stava 3. dodaje se novi stav 3a. koji glasi:

3a. Ko uzgaja, prodaje ili obučava životinje u svrhe iz stava 3. ovog člana, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest (6) meseci.

3.Član 346. zakonika, posle stava 7. dodaju e novi stavovi koji glase:

8. Ko proizvodi, uvozi, skladišti, trguje, promovise, izlaže, nudi, prikazuje ili učini dostupnim tonske, filmske ili video zapise ili druge proizvode u kojima su prikazani polni činovi ili ekstremno nasilje nad životinjama, bez razumnog naučnog ili kulturnog osnove, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne (1) godine.

9. Ko kupuje ili za sopstvenu upotrebu proizvodi, uvozi, skladišti, nabavlja, naručuje ili poseduje predmete ili prikaze iz stava 9. ovog člana, koje sadrže polne činove ili činove nasilja u koje su uključene životinje, kazniće se novčanom kaznom i kaznom zatvora do jedne (1) godine.

10. Ko učini krivična dela iz st. 1, 2, 3. i 4. ovog člana zabranjeno je držanje životinja u vlasništvu ili na staranju.

11. Životinje iz st. 1, 2, 3. i 4. ovog člana se oduzimaju.

Član 17. Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja u Službenom Listu Republike Kosovo.

**Zakon br.08/L-188
26. oktobar 2023. godine**

Proglašeno ukazom Br. DL-177/2023, dana 15.11.2023, od strane Predsednice Republike Kosova Vjosa Osmani-Sadriu